

Діяльність Державного архіву Чернівецької області в умовах воєнного стану

Щорічно 9 червня у світі відзначається Міжнародний день архівів. Слід зазначити, що архівісти України відзначають своє професійне свято 24 грудня, проте вони є частиною світової архівної спільноти і мають можливість заявити про архіви як про унікальні осередки збереження безцінної документальної інформації, а також привернути увагу до досягнень і проблем архівної галузі. Звичайно ж в умовах війни говорити про якісь святкування не приходиться, та все ж хотілося б сказати декілька слів про архівну діяльність в області.

Незважаючи на широкомасштабну агресію з боку рф архівні установи України, в тому числі Державний архів Чернівецької області, не припинили своєї діяльності, а продовжують роботу, забезпечуючи збереження архівних документів та створення нових колекцій, які відображають російську агресію на території України. У цей надскладний час Державна архівна служба України всіляко намагається допомогти архівам та усі свої зусилля як всередині країни, так і на міжнародному рівні спрямовує на збереження та підтримку архівної справи. З перших днів війни завдяки активній позиції Державної архівної служби служби України припинено розгляд запитів та будь-яку співпрацю з установами та організаціями Росії та Білорусі. За ініціативи Державної архівної служби України з іноземними партнерами досягнуто домовленості щодо забезпечення резервного збереження копій цифрових документів Національного архівного фонду та довідкового апарату до них. Створено спеціальну рубрику «Робота архівів в умовах воєнного стану», яка допомагає архівним установам у виконанні їхніх завдань в умовах збройної агресії Росії проти України, внесено зміни до низки нормативно-правових актів, які полегшують діяльність архівних установ, запроваджено Міжнародний пошуковий портал, до якого в майбутньому інтегруються оцифровані документи архівних установ України, робляться перші кроки до інтеграції України до архівної спільноти ЄС тощо.

В умовах військової агресії росії проти України, введенням воєнного стану, Державний архів Чернівецької області переорієнтував свою роботу та визначив одним із пріоритетів – збереженість документів Національного архівного фонду. Задля цього, посилено охорону будівель, забезпечено функціонування сектору цифрової трансформації, утворено реставраційну майстерню.

З початку 2022 року оцифровано 156 описів (160 справ) та 40605 аркушів документів 350 справ, оприлюднено 32 справи та 127 описів загальною кількістю 7841 аркушів. Проводиться оцифрування документів на замовлення користувачів. На зберігання до хмарних сховищ передано 650 копій цифрових документів Національного архівного фонду та довідкового апарату.

З початку 2022 року відреставровано 1154 аркуші другої і четвертої складності, відремонтовано 20397 аркушів другої і третьої складності паперових документів фондів дорадянського періоду.

У зв'язку з тим, що на час дії воєнного стану в Україні робота читальних залів архівних установ призупинена, активізовано роботу з інформаційного та

змістовного наповнення офіційного вебсайту держархіву та сторінок у соціальних мережах. Започатковано серію публікацій матеріалів та документів: «Минуле вчить сьогодні не повторювати помилок у майбутньому». Оприлюднено 8 документів та 14 статей, частину з яких перекладено з румунської мови.

За матеріалами науково-довідкової бібліотеки та за документами архівних фондів Державного архіву Чернівецької області підготовлено та опубліковано на вебсайті 8 тематичних документальних виставок:

1) до 100-річчя від дня народження українського історика, громадського і політичного діяча, почесного доктора Чернівецького університету, почесного громадянина м.Чернівці Аркадія Іларіоновича Жуковського;

2) до 210-річчя від народження Лук'яна Кобилиці, громадського і політичного діяча, керівника селянського руху на Буковині у 1840-х роках: «Лук'ян Кобилиця – народний герой Буковини»;

3) до 630 річниці першої писемної згадки про Буковину: «Буковинська земля у стародавніх документах»;

4) про традиції та звичаї святкування Воскресіння Христового на Буковині;

5) до Дня пам'яті і примирення і до Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні;

6) до Дня матері;

7) до Всесвітнього дня вишиванки;

8) до Дня захисту дітей.

Не припиняється розгляд запитів, які надходять у Державний архів Чернівецької області від фізичних та юридичних осіб. Продовжується плідна робота з органами Пенсійного фонду України та органами державної реєстрації актів цивільного стану Чернівецької області.

З початку 2022 року на розгляд працівників архіву надійшло 1676 звернень (у т.ч. – 133 від іноземних громадян), з них 706 звернень було подано на особистому прийомі, 970 звернень надійшло електронною поштою та Укрпоштою. Загалом наведено 1944 довідки, з них 1185 – соціально-правового характеру. Також виконуються тематичні, біографічні та генеалогічні дослідження на запити, які надходять від громадян.

Організовано роботу щодо збору матеріалів для формування архівних колекцій про героїчну боротьбу українського народу у війні з російською федерацією. Ця робота проводиться у співпраці з обласною, районними військовими адміністраціями, їх структурними підрозділами, органами місцевого самоврядування, громадськими волонтерськими організаціями, засобами масової інформації тощо.

Крім цього, Державний архів Чернівецької області самостійно проводить збір інформації про роботу Гуманітарного штабу Буковини, географію відправлення гуманітарних вантажів (продукти, одяг, ліки тощо), допомогу військовим ЗСУ, бійцям територіальної оборони, тимчасово переміщеним особам, прийом евакуаційних потягів зі Сходу України, діяльність

волонтерських організацій, допомогу, яка надходить в область з інших країн світу, міжнародні зустрічі, переговори, які проводить керівництво обласної військової адміністрації для забезпечення підтримки України. Також триває збір інформації щодо роботи бізнесу під час воєнного стану, перенесення виробничих потужностей підприємств із зони бойових дій на територію Чернівецької області, створення умов для роботи мешканців інших регіонів, які знайшли прихисток в області. Значна увага приділяється інформації, яка висвітлює роботу освітніх і культурних закладів в умовах російсько-української війни та інші заходи, які проводяться в області задля підтримки внутрішньо переміщених осіб.

Активізовано роботу з виявлення, наукового опрацювання та публікації документів, які висвітлюють події Другої світової війни, репресії на Буковині, перебування краю у складі інших держав тощо. Опубліковано статті, які відображають життя на Буковині під час I світової війни. Підготовлено до перевидання збірник стародавніх молдавських грамот «Ньсколько русскихъ ГРАМОТЪ древнихъ Господарей молдавскихъ».

Державний архів Чернівецької області активно працює в напрямку міжнародного співробітництва як для налагодження ділових контактів, так і для залучення допомоги для підтримки архівної справи.

У рамках підготовки до співпраці з FamilySearchInternational (США), договір про співробітництво з яким підписано 11 травня 2021 року, продовжувалось виявлення та підготовка справ до оцифрування. З початку 2022 року підготовлено до оцифрування 11464 справи.

Укладено договір про співпрацю з громадською організацією «Товариство бібліотекарів України». Ведуться перемовини щодо налагодження співробітництва із відповідною архівною службою м.Блуа (Франція). Крім цього, ведуться перемовини з представниками різних організацій країн ЄС, які висловили готовність підтримати та надати допомогу архівним установам України у збереженні історико-культурної спадщини.

Таким чином, незважаючи на воєнний стан Державний архів Чернівецької області продовжує активно працювати, комплектуватися документами Національного архівного фонду, формує нові колекції документів особового походження, надає практичну та методичну допомогу архівним установам області, юридичним особам – джерелам формування Національного архівного фонду, а також виконує всі завдання і доручення Чернівецької обласної військової адміністрації та Державної архівної служби України.